

Научно становище на Европейския орган по безопасност на храните относно остатъци от пестициди в храни за бебета и малки деца

Европейската Комисия е поискала от Европейския орган по безопасност на храните (EFSA) да извърши подробна оценка, относно пестицидните остатъци в храни за бебета и малки деца, чрез преглед на съответни становища на Научния комитет по храни (SCF) в светлината на научния прогрес и да предостави съвет на Комисията по отношение подхода при определянето на защитни правила в тази насока.

В становището, разработено от панела на EFSA по продукти за растителна защита и техните остатъци, са обхванати специфични въпроси, съгласувани с Комисията:

- 1) Оценка на целесъобразността на токсикологичните референтни стойности за пестициди за бебета и малки деца и на подхода за определяне на максимално допустимите граници на остатъчни вещества (MRL) за пестициди, за храни за кърмачета и малки деца, определени на база приемлива дневна доза (ADI);
- 2) Оценка на приноса от други храни, консумирани от бебета и малки деца, които не са в обхвата на Регламент (ЕС) No 609/2013¹;
- 3) Влияние на кумулативната експозиция от пестициди, които проявяват сходен токсикологичен ефект;
- 4) Уместност на дефиницията за остатъци, установени в Регламент (ЕС) № 396/2005² за храни за кърмачета и малки деца.

1

Регламент (ЕС) № 609/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 12 юни 2013 година относно храните, предназначени за кърмачета и малки деца, храните за специални медицински цели и заместителите на целодневния хранителен прием за регулиране на телесното тегло и за отмяна на Директива 92/52/ЕИО на Съвета, директиви 96/8/ЕО, 1999/21/ЕО, 2006/125/ЕО и 2006/141/ЕО на Комисията, Директива 2009/39/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и регламенти (ЕО) № 41/2009 и (ЕО) № 953/2009 на Комисията текст от значение за ЕИП

² Регламент (ЕО) № 396/2005 на Европейския парламент и на Съвета от 23 февруари 2005 година относно максимално допустимите граници на остатъчни вещества от пестициди във и върху храни или фуражи от растителен или животински произход и за изменение на Директива 91/414/ЕИО на Съвета текст от значение за ЕИП.

Панелът на EFSA по продукти за растителна защита и техните остатъци, няма специфичен опит по отношение на адекватността на идентификация и характеризиране на опасност от пестицидни остатъци в храните, за бебета и малки деца. Консултационната група на държавите – членки (ДЧ) е показала, че на национално ниво не е придобит подобен опит, нито са разработени специфични ръководства. Направено е литературно проучване за намиране на публикации в областта на токсикокинетиката, физиологията на червата, на нервната и имунната система, мъжката и женска репродуктивна система, ендокринната система, при развиващи се бебета и малки деца.

Отбелязано е, че на база телесно тегло, терапевтичната доза лекарства, прилагана при бебета и малки деца, не се различава особено от тази, прилагана при възрастни. На база тези данни е заключено, че ADI и острата референтна доза (ARfD) могат да бъдат приложени към бебета над 16 седмици и към малки деца. За бебета на възраст под 16 седмици е заключено, че подходът за определяне на ADI и ARfD може би не е уместен и се препоръчва прилагането на ръководството на EFSA, относно оценката на риска от субстанции в храните за бебета под 16 седмична възраст (EFSA Scientific Committee, 2017). За бебета под 16 седмична възраст е изчислен потенциален прием на остатъци 0.0026 mg/kg телесно тегло за ден. Калкулацията е базирана върху приема от бебета на приблизително 260 g/kg телесно тегло за ден (EFSA Scientific Committee, 2017) и дефолт MRL от 0.01 mg/kg за бебешко мляко. **Панелът по пестициди към EFSA е заключил, че възможните остатъци на ниво дефолт MRL от 0.01 mg/kg за храна за бебета и малки деца, не дава отражение в неприемлива експозиция за тях за всяко съединение, за което се прилага здравно базирана ръководна стойност (HBGV) от 0.0026 mg/kg телесно тегло на ден, или по-висока.** За бебета, по-големи от 16 седмици и за малки деца са предложени нови методологии, за да се оцени комбинираната експозиция от пестицидни остатъци чрез храната, предназначена за бебета и малки деца и посредством други храни, които са извън обхвата на Регламент (ЕО) No 609/2013 (класифицирани като конвенционални храни). Базирано върху наблюдаваните хранителни модели е направено по-нататъшно разграничаване между бебета на възраст между 3 – 6 месеца, бебета на възраст 6 – 12 месеца и малки деца (1–3 годишна възраст, още категоризирани като „подрастващи“).

Приносът на специфични храни, предназначени за бебета и малки деца към цялостната експозиция е бил нисък. Установени са също големи различия между изчислената експозиция, според предпазарния сценарий (т.е. базирано на полски опити за остатъци, когато пестицидното активно вещество е оценено от гледна точка на

разпространението и на пазара) и експозицията, изчислена по следпазарния сценарий (т.е., базирана върху резултатите от мониторингови програми, след като активното вещество е разпространено на пазара). Оценената експозиция по предпазарния сценарий е била от 2 до 100 пъти по-висока, в сравнение със следпазарния сценарий.

По отношение влиянието на кумулативната експозиция от пестицидни остатъци за бебета и малки деца е взето под внимание съвременното състояние и развитие на науката в областта на кумулативната оценка на риска. Заключено е, че влиянието върху бебета и малки деца не се различава от това при общото население и, че методологията за кумулативна оценка на риска на панела по пестициди към EFSA също е приложима за тези възрастови групи. Поради това, обхватът на максималните нива на остатъци в храни за бебета и малки деца не се различава от това за общото население. Дефиницията за остатъци, определена в съответствие с Регламент (ЕК) No 396/2005 също се отнася за храни, предназначени за бебета и малки деца.

Заключено е, че е налице съмнение относно цялостната уместност на съществуващата дефиниция за остатъци, да обхване преработените и конвенционалните храни, предназначени за бебета и малки деца. Следователно, панелът на EFSA по пестицидни остатъци препоръчва представянето на подробен анализ, съдържащ цялостна информация за активните вещества на пестицидите, включително случаи на полски остатъци или съответни съединения от изходния продукт, както и реалистични условия на индустриална преработка.

Панелът по пестициди към EFSA е направил и някои допълнителни препоръки:

Да бъде извършена оценка на целесъобразността на токсикологичните референтни стойности на пестицидите, за кърмачета и малки деца и на подхода за определяне на MRL за пестициди за храни за кърмачета и малки деца, въз основа на стойностите на ADI. За пестициди, за които HBGV е под 0.0026 mg/kg телесно тегло на ден, дефолт MRL от 0.01 mg/kg за храни, предназначени за бебета и малки деца може да не бъде достатъчно предпазващ и следователно трябва да се обмисли неговото намаляване. Тъй като безопасността на консуматора е свързана с несигурност по отношение на специфичното разграждане на пестицидите при преработка, за бебета е препоръчано да се направи оценка на риска от наличие на пестицидни остатъци в храните за бебета и малки деца, посредством регулирана процедура.

За оценка на риска от възможни остатъци от активни вещества на пестицидите се препоръчва прилагането на ръководство на панела по пестициди на EFSA, относно определянето на дефиниция за остатъците за хранителния риск (EFSA PPR Panel, 2016).

Трябва да се оцени приноса на други храни, консумирани от бебета и малки деца, които не са в обхвата на регламент (ЕО) No 609/2013. Трябва да се уточнят приложимостта на дефиницията за остатъци за мониторинг, в случаите на комбинирани бебешки хранителни продукти, съдържащи съставки от животински и растителен произход.

Необходимо е получаване на съвременна и стабилна база данни за моделите на консумация на храни в Европа и подобряване качеството на данните за общото потребление; наличната база данни да бъде актуализирана и разширена, за да бъдат включени навици за потребление в други страни, по-специално за възрастовите класове, засегнати от настоящото становище. Тази дейност понастоящем продължава в рамките на проекта "Меню на ЕС" на EFSA. В съвместна консултация с управляващите риска, EFSA трябва да изработи стратегия за евентуалното прилагане на новите методологии в регулирана процедура.

Методологията за оценка на риска при кумулативна експозиция от пестициди, която понастоящем се разработва от EFSA, е също приложима за бебета и малки деца, без да са идентифицирани специфични препоръки. Съществуват някои ефекти, които са считани за критични по отношение на бебета и малки деца, поради което кумулативната оценка на риска, обхващаща тези ефекти, трябва да бъде приоритизирана.

В Р България е прието, при наличие на остатъци от пестициди в храни за бебета и малки деца, които превишават максимално допустимата норма от 0.01 mg/kg, да не се извършва оценка на риска, чрез прилагането на PRIMo модела на EFSA, а да се счита, че те представляват опасност за тази възрастова група, като бъдат предприети съответните мерки, за недопускане на тяхната консумация.

Източник:

https://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/scientific_output/5286.pdf

Scientific opinion on pesticides in foods for infants and young children

Други информации в областта на пестицидите и тяхното влияние могат да бъдат намерени на интернет страницата на ЦОРХВ: <http://corhv.government.bg/?cat=29>

Изготвил:

Д-р Ирена Богоева,

Нач. отдел ЗРХЗХ, Дирекция ОРХВ

04.07.2018 год.